

Comentariul operei Concert din muzica de Bach scrisa de Hortensia Papadat-Bengescu - a treia parte

O nota aparte in literatura Hortensiei Papadat-Bengescu o constituie patologismul, exprimat in "Concert din muzica de Bach" prin personaje marcate clinic: Sia e o debila mintal, obtuza si idiotizata gemenii Hallipa sunt niste detracati grotesci faptuind simetric gesturi automate, Maxentiu e ftizic, Draganescu - bolnav de cord Prezenta lor intr-o proza de tip analitic e un ecou al naturalismului.

Autoarea insista uneori nepermis de mult, asupra evolutiei lor fiziologice, multe pagini avand alura unor adevarate fise clinice. De fapt Hortensia Papadat-Bengescu studiaza starea patologica sub raportul efectelor acesteia in plan moral. Astfel, cititorul constata ca organismul bolnav provoaca o complicare a dilemelor sufletesti, ale lor si ale altora De pilda Elena are remuscari, pentru ca noua sa aventura e sinonima cu ignorarea conditiei biologice precare a sotului; Maxentiu e fericit de agonia sa prelungita fiindca stie ca aceasta o enerveaza pe Ada - nerabdatoare sa ramana vaduva. Moartea lui Maxentiu, ca si a Siei, evidentiaza tocmai murdaria morala chiar daca "lustruita", a lumii lor.

Autoarea pare a avea o conceptie pesimista asupra naturii umane, din moment ce ii sesiseaza cu atata aplomb degradarea. Tonul, in general pesimist al romanului, o sugereaza si el. Poate tocmai de aceea, a creat doua personaje, Elena si, mai ales, Marcian, simbolizand o zona superioara de existenta - arta, singura noblete inalterabila prin care viata dobandeste un sens. Opusa mediocritatii biologice, ea apare, in viziunea Hortensiei Papadat-Bengescu, ca o sansa a umanului (utopia existentei estetizate).

Daca Eugen Lovinescu aseza stilul acestei interesante prozatoare sub semnul perfectiunii, Ovidiu S. Crohmalniceanu ii sesizeaza "nesiguranta limbii". Originalitatea ei nu tine insa de acest aspect, ci de minutiozitatea si finetea analizei, prin care cele mai subtile nuante sufletesti sunt relevate cititorului. Poate de aceea, ritmul prozelor sale e monoton, poate de aceea, epic vorbind, nu se intampla mai nimic. Totusi, castigul e imens in cunoasterea vietii interioare a personajelor.

Acestea isi contureaza profilul pe masura inaintarii in materia romanului. E vorba de o caracterizare indirecta, prin relatarea actelor celor mai simple, prin gesturi, ticuri etc. Autoarea le aplica insa de la inceput un atribut definitoriu, peste care suprapune apoi alte si alte nuante, menite sa le individualizeze mai pregnant.

Aceasta tehnica originala e demonstrabila in cazul tuturor. De pilda, Ada intra in scena cu atributul "fainareasa", Lina e "buna", Rim e "maimutoiul", detracatii Hallipa sunt, pur si simplu, "gemenii". Lica Petrescu e, de la inceput "Trubadurul", insusire devenita aproape un patronimic. Peste aceasta insusire, autoarea suprapune apoi pe "mierloiul", toate manifestarile ulterioare ale eroului justificand si nuantrand trasatura initiala

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari

<http://referatenoi.ro>

In sfarsit e de amintit si tehnica moderna a reflectorilor, constand in prezentarea personajelor prin imaginea lor in constiinta altora (Nory "feminista" si Mini joaca acest rol). Imaginea se relativizeaza dar tocmai prin aceasta eroii devin mai interesanti.